

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 frt. Félévre 2 „ Negyedévre 1 „</p>	<p>A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.</p>	<p>Ugy a lap szellemi részét illető czikkek, mint az előfizetési pénzek a „Köz művelő- dés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.</p>
---	---	---

A házassulandók kihirdetéséről.

Irta: *Dr. Lukács Antal.*

— Folyt. —

A) A domicilium- és quasidomiciliumról.

Domicilium (valódi lakhely) alatt azon helyet értjük, hova valaki állandó ott maradási szándékkal letelepedik, s a honnan, ha el is távozik, mindig azon szándékkal teszi, hogy oda ismét visszatérjen¹⁾ (ut peregrinari dicitur, buando ibi non commoretur.) Nem a születési hely vagy birtok²⁾ holléte határozza tehát ezt meg, hanem megszerzéséhez kettő szükséges:

1) a *tényleges lakás* (habitatio) és

2) *szándék állandóan ott maradni* (animus ibi manendi.) Egyik a másik nélkül még nem alapít domiciliumot, de azon pillanatban megkezdődik, mihelyt e két feltétel találkozik.

Az első feltételnek, t. i. a tényleges lakásnak megléte minden egyes esetben világos, de az állandó ott maradási szándék csak az illető akaratának kijelentéséből vagy legfeljebb csak a körülményekből, következtetés útján tudható meg. Bizonyos ugyanis az, hogy akár mennyi ideig lakott is valaki egy helyen, de el akar onnét távozni, valódi domiciliummal soha sem fog bírni³⁾, míg ha azt mondja, hogy állandóan ott fog maradni, ha mindjárt

birtokának csak egy része is lenne ott, mihelyt letelepedik, ott van az ő domiciliuma. Vannak esetek, mikor csak a körülményekből vonható le az illetőnek szándéka, mert ha p. o. valaki egy helyre családjával együtt átköltözik, ott birtokot szerez, hivatalt vállal, családi sirbortot, — e jelekből kétségkívül csak is az állandó ottmaradási szándékra lehet következtetni. Ha pedig sem ily biztos jelek nem léteznek, sem akaratát az illető ki nem nyilvánította: akkor *tíz évi* lakással a domicilium megszerzettnak vélelmeztetik, a mennyiben, ebből az állandó ott maradási szándékra lehet következtetni.

Lehet a domicilium önkéntes vagy *szükségképi* (dom. voluntarium et necessarium), a mint valaki saját szándékából telepedik le valahova, vagy a helyet neki a körülmény, a törvény vagy ítélet jelöli ki. Ilyen szükségképi domiciliummal bírnak p. o. a nők férjök mellett (domic. matrimonii), a gyermekek szüleik, gyámjok, fenntartójuk lakhelyén; a tisztviselők hivataluk, a katonák a helyőrség, a fegyenczek a börtön helyén stb.

Bírhathat valaki egyszerre két domiciliummal is (si quis duobus locis ita se instruxit, ut non ideo minus apud alteros collocasse videatur⁴⁾, mely esetben az időre nézve csak morális, és nem phisicai egyformaság szükséges.

Megszűnik a domicilium, mihelyt onnan valaki azon szándékkal elköltözik, hogy többé oda vissza nem megy; de megmarad egész az elköltözés pillanatáig, ha arra jóval előbb el is határozta magát.

Quasidomiciliummal (átvitt lakhelylyel) bír az, ki valamely helyen nem időtöltés, hanem valamely ottlétet igénylő czélból (alicuius negotii causa) az év nagyobb részén át tartózkodik.⁵⁾ Az időre nézve eltérők a vélemények, kivált a régiebb íróknál; mai nap azonban általánosan XIV. Benedek véleménye lett el-

1.) Laurin: Wesen und Bedeutung des Domicils besonders in Rücksicht auf die Eheschliessung nach römischem, canonischem und österreichisch-ungarischem Rechte (Vering. Archiv für Kirchenrecht 26. kötet 105. kk. lap) — Schrödrey: Das Domicil bei Eheschliessungen (Archiv 30. kötet 3. kk. lap).

2.) S. C. C. in Mutinen 18. 1701. et 18. Nov. 1702. in Jaden. 24 Aug. 1720. Az előbbi határozatot idézve lásd Kutschker: Eherecht IV. kötet 397. lap.

3.) „Vir et mulier a loco suae habitationis absque animo illam relinquendi et ad locum alterius parochiae solo animo illic matrimonium celebrandi, non autem domicilium contrahendi, se transferentes ibi coram parcho illius loci matrimonium inter se contraxerunt. Suppliciter declarari an huiusmodi matrimonium sit nullum vel validum? S. Congr. (22. Febr. 1631 secundum ea, quae proponuntur, censuit esse nullum.” Lásd Binder: Eherecht 139—140. l.

4) L. 6. Dig. Ad municip. et de incolis; c. 2. De sepult in VI-to (III. 2) cf. Giraldi: Expos. Jur. Pont. II. p. 548. ad II.

5) Instr. Austr. 44. §.

fogadva,⁶⁾ mely szerint hogy valaki egy plebániában quasidomiciliummal bírjon, az *évo nagyobb részét* ott kell töltenie (per majorem anni partem.) Ha pedig a körülményekből biztosan lehet következtetni, hogy egy fél évnél tovább is ott fog maradni, akkor az *egy hónapi* tartózkodás által a quasidomicilium megszerzettnek vélelmezetik.

Igaz, hogy XIV. Benedek is legtöbb helyen csak az egy havi lakásról szól, de hogy ezt ő sem vette elegendőnek, hanem csak oly körülménynek, melyből arra lehet következtetni, hogy az illető egy fél évnél tovább is ott fog maradni, kitűnik a S. Congr. Conc. in causa Jadren., 24. Aug. 1720. határozatából, mikor ott ő mint secretarius működött, melyben kimondatik, hogy „nec quasidomicilium acquiratur, nisi concurrat animus habitandi per majorem anni partem.“ E vélelményt megerősíti a congregációknak több rendbeli határozata is. Így a S. C. Offic. 1867. márcz. 24-iki s a S. C. Inquis. 1867. jun. 7. instructiója Anglia és Éjszak-Amerika püspökeihez. Továbbá: Responsa S. C. S. Rom. et univ. Inquis. ad postulata Synodi Manutinae 2. Maii 1877. S. C. C. Matrimonii 27. Jan. 1872. Parisien. 25. Jan. 1873. Mechlinien. 4. Maii, 20. Julii, 14. Sept. 1878. stb.

Az Instr. Austr. 62-ik §-sa az egy hónap helyett *hat hetet* ír elő, mi úgy látszik legtöbb helyt el is fogadtatott alapul.

Az eddig mondottak alapján :

1.) ha *egy fiatal ember*, ki még nem nagykoru, valamely városban letelepedik, hogy p. o. tanulmányait folytassa, vagy valamely mesterséget megtanuljon, e helyen csak quasidomiciliumot szerez, mert valódi domiciliuma ott van, hol szülei laknak, kiknek hatalma alatt áll.⁷⁾ Ha pedig azon szándékkal, hogy állandóan ott fog maradni, akkor telepedik le, mikor már nagykoru, a letelepedés pillanatában elveszti előbbi domiciliumát s itt szerzi meg azt.

2.) *Férjes nő*, ha szolgálatba lép, e helyen csak quasidomiciliumot nyer^{8.)} kivéve, ha ágy és asztaltól el van választva, vagy ha férje őt hűtlenül elhagyta^{9.)}.

3.) *Hivatalnokoknál* különbség teendő, hogy bizonyos meghatározott helyre vannak-e kinevezve, vagy nem? Ha :

a) bizonyos kijelölt helyre állandóan vannak kinevezve, akkor e helyen domiciliummal bírnak.^{10.)} Ugyanez áll akkor is, ha *bizonytalán* időre vannak kinevezve, mert nekik meg van a szándékuk mindaddig ott maradni, míg el nem teszik.

b.) ha pedig egy kijelölt helyre vannak kinevezve, de nem életfogytiglan, hanem meghatározott időre, akkor ez

6) Quaest. can. 182. „Paucis abhinc“ 12. Mart. 1758., Inst. Eccl. 33. S. C. C. in Neapol. 1767, II. Jul. Aug. Gratianopol. 1841. 3. Apr.

7.) Instr. Austr. 41. §.

8.) Instr. 41. §.

9.) u. ott 96. §.

10.) u. ott 42 §.

állomásukon quasidomiciliumot nyernek, ha a meghatározott idő egy fél évnél továbbra terjed, ellen esetben megtartják előbbi domicilium vagy quasidomiciliumukat.

c.) ha pedig a lakás helye szabad választásukra van hagyva, akkor az illető szándéka és tényleges letelepedése határozza meg azt. Ha t. i. oly szándékkal telepednek le, hogy állandóan ott fognak maradni akkor domiciliumot, ha egy fél évnél tovább, akkor quasidomiciliumot, ellen esetben pedig azt sem nyernek.

4.) *Cselédek*, ha kiskoruk, a hol szolgálnak, csak quasidomiciliummal bírnak.¹¹⁾ Nagykoruk, ha bizonytalan időre szegődnek el, hogy így mintegy a családhoz tartozóknak tekintetnek, s a családot mindenüvé követik, akkor osztoznak gazdájuk domiciliumában vagy quasidomiciliumában. Ha pedig csak bizonyos meghatározott időre szegődtek, az határoz, hogy egy fél évnél továbbra állottak-e be, vagy nem : Első esetben, ha már hat hétig ott laktak, quasidomiciliumot nyernek, máskép azt sem. — Sokszor ezen kívül a körülmények is határoznak. Így p. o. napjainkban a cselédeket legtöbb helyen hónap számra fogadják meg, azért azonban e helyt a 6. hét eltelte után quasidomiciliumot nyernek, mert nekik szándékuk van egy fél évnél tovább is ott maradni. Hol azonban azzal a kikötéssel fogadják meg, hogy p. o. csak egy hónapig mást helyettesítsen, e helyen nem nyer semmiféle domiciliumot.

Ha azonban nem laknak gazdájukkal egy földél alatt, hanem, mint nagy városokban elő szokott fordulni, más plebánián, s csak p. o. reggel és este járnak be, vagy csak reggeltől estig vannak szolgálatban, e helyt nem szereznek quasidomiciliumot sem. Ugyan ez áll a mesterlegények és gyári munkásokra vonatkozólag is.

5.) *Katonák* quasidomiciliummal bírnak azon helyen, hol hat hónapnál tovább vannak állomáson. Táborozás vagy keresztül vonulás esetében azonban ezt sem nyernek.

6.) *Vizsgálási foglyok* a börtönben nem szereznek quasidomiciliumot sem : horum parochus is judicandus est, mondja XIV. Benedek, ubi domicilium situm habent, non autem parochus, ubi carceres positi sunt.¹²⁾

Az *eltelt rabok* azonban a börtönben, növendékek az intézetben quasidomiciliummal bírnak, ha hat hónapnál tovább kell ott maradniok. Lelencz gyermekek, ha szüleik ismeretlenek, a hol tartatnak, domiciliummal bírnak.

7.) A kik csak átutaznak vagy időöltés, fürdés, látogatás vagy mezei munka végett valahol hosszabb ideig tartózkodnak, e helyen semmi domiciliumot nem szerez-

11) „Dummodo heri habitatio non subjaceat tot continuis mutationibus, ut in nullo eorum domicilium adipisci valeat“ Giovine T. I. p. 581. cf. Instr. Austr. 43. §.

12) Inst. can. 88. Lásd bővebben Kutschker: E-R. IV. 429 ; Bangen: Instr. practica de spons. et matr. II. 35. lap.

nek, hanem megtartják előbbi valódi vagy átvitt lak-helyüket¹³⁾

8) Vannak még az u. n. *Laknélküliek* (vagi, vaga-bundi), kiknek szintén sem domic. sem quasidomiciliumuk nincs. Ilyenek a cigányok, a komédiások, csavargók stb. „Vagus ille est appellandus, mondja XIV. Benedek, qui relicto suo domicilio, sedem in exteris terris inquirat, ut ex jure deprehenditur l. Ejus §. Celsus Dig. Ad municip. Puto autem, et hoc procedere posse, si quis domicilio relicto, naviget vel iter faciens quaerat, quo se conferat, atque ubi consistat; nam hoc puto sine domicilio esse.“¹⁴⁾ Az ilyen személyek ott illetékesek, a hol tényleg tartózkodnak.¹⁵⁾

(Folyt. köv.)

Karcolatok

a magyar nemzet második évezredének küszöbén.

— Sz. István király napja. —

!(Folytatás.)

A következtetések levonását a t. olvasóra hagyva, végezhetünk volna. Azonban még egy pár találó idézetet és megjegyzést idezárók.

A mai protestantizmus minden vallási pozitívizmus nélkül és kapkodó szervezetlenségében és Isten szentjeivel és ünnepeivel szemben név- és születésnap fanatikus (Kossuth-féle) kultuszában legélénkebb kinyomata a szabadosságra törő szenvedélyesség üzelmeinek és a mammonizmusban boldogságot kereső farizeizmusnak.

Ajkukon hordják a hon és önboldogságukat

„De ők nem tudják az úd hol vagyon,

És rossz helyütt keresik azt,

A gabona-, bor- és olajban, ily vagyon

Nem nyújt üdvöt, nem ad vigaszt,

Nem ám, a föld ez elvetett pora

Embert boldoggá nem tehet soha.“

(Kálm. K. Zsolt. könyv.)

Csak az istentelenség és bűn fut, fél és irtózik Isten és övéinek tiszteletétől.

„Ha nincs Isten és hit az emberiséggel,

Ugy az emberiség vérchaoszba vész el.“

(Regnum Marianum.)

Ha a protestantizmus nem egy rendszertelen és szervezetlen társadalmi szövetség, hanem vallási társulat és ajkán nem hordja hazafiságát, meg kell hajolnia Szent-István napja és a hozzá fűződő nemzeti eszmék, elvek és emlékek előtt. Ezt kell tennie Isten és hazájáért, s viszont hazájáért és Istenért. Meg kell tennie, mint keresztény és hazafi és viszont, mint hazafi és keresztény. Különben sem egyik, sem másik névre igényt nem tarthat. Vagy élet, vagy halál, más és közép ut nincs.

„Az istentelennek, annak, aki a hit szent kötelékeit tágtani meri, (más) kötél kell neki, kötél a nyakára!“ — mondja Robespierre.

Az istentelenség, a nemtelenség és bűnnek tomo-

lása a legrettenetesebb zsarnokság, melynek fék és nem szabadság kell.

Istennek szolgálni: a legszentebb szabadság. Istent megvetni, vagy az ördögnek szolgálni: a legrettenetesebb zsarnokság.

Nem vonom le a következtetést, hogy a protestantizmus az általa annyit kürtölt szabadság ösvényén sétál-e, midőn Szt. István napján magát Tisza által Ostendében, Würtenbergben, Brüsszelben képviselteti, de hogy a rossz példa vonz, „az ősi erénybeni bizalom“ hanyatlak, az ősi honszeretet tüze hamvadoz, a trónok alapja megingattatik, az istentelenség romboló veszedelme a közel jövőre kilátásba helyeztetik, a tiszta erkölcs, mint a magyar állam alapja és a korona fénye sülyed és halványul, s hogy mindezt a protestantizmus aknaszerűleg munkálja és siettetni elő, azt habozás nélkül állítom. És

„Isten ellen, Krisztus ellen

Pártot ütve rontanak.“

[Kálm. K. II. Zsolt.]

Száz veszelibe, száz vizálya

Döntötték már a magyart.

Szent Istvánnak koronája

Mely minket még összetart. [K. K.]

Báró Eötvös József mondá: „sirjatok égő és keserves könnyeket, sirjatok testvéreitek, gyermekeitek, hazátok sorsa felett, oh, mert e század elveszti hitét és szeretetét és e világon senki sem enyhítheti vesztét és bánatát.“

Égi villám-hangok. Ki nem hallja belőlök a közelgő jövő tompa vész-moraját?

Az Isten elől megfutók serege már megkezdett érnit az ur büntető kaszája alá.

Sion harsonája szól: ha még remény lenne, mert a bosszuállás nagy napja közelg.

Megsüketült fületek államhatalom gyeplosi, kormányosok, vezetők, protestáns és névleges katolikus magyarok?

„A nagy Isten im nevetget

Az egeknek tájiról,

Majd haragra gyl felettek

S szörnyü boszút állva szól:

Ó, királylány és Sionban

Engemet tett, Krisztusát

Hogy jogával védjem óvjam

A királyok trónusát.

Ó az Isten mondta nekem;

Én fiam — ma szültelek —

Kérd csak és a föld kereken

Trónodé a nemzetek!

És jaj lesz a hűtelennek

Trónoddal, ha szembe lép,

Vasvesszővel bünteted meg,

Lesz, mint összetört cserép!

Föl tehát, ki fönnen álltok

Hogy kegyében éljete,

Vagy haragját dönti rátok,

S nektek akkor végetek!

Most okulva végre hogyha

Fönn uralni vágyatok,

Ugy előtte térdre rogya

Neki csókot hányjatok!

13). S. C. C. in U-binat. I. Dec. 1640.

14). Inst. Eccl. 33. 10.

15). Instr. Austr. 45. §.

Mert ha tén a szent haragnak
Boszúlángja fellobog,
Krisztushoz, kik hűk maradtak,
Csak azok a boldogok!

(Kálm. K. II. Zsolt.)

A világ és világ szelleme, s mindenek a mik a világ-hoz tartoznak elmúlnak, de az Ur igéje, az Ur szelleme, melyet Szt.-Istvánba s Sz.-István által a magyar nemzetbe oltott, s mely a magyar állameszmével benne egygyé forrott, el nem múlik. A magyar protestantismus magyar katholicizmuson — Sz.-István megvetésével, — mint írva van: nec portae inferi *praevalerunt* adversus eam, soha sem fog diadalmaskodni. — Nem. Mert, oh magyarok Istene:

„Eljő napod, mely mindent felderít,
Minden gonoszt boszud tűzébe vág,
S ellenkező, tehetlen ellenid
Porhamvain kikél egy új világ.
Magasztos Ur, kelj föl, mutasd magad,
Hadd zengjünk, áldjuk szent hatalmadat!”

(Zsoltárkönyv.)

Megnyitó beszéd.

(Tartotta a Jövetei díszes iskola felszentelése alkalmával 1888. Nov. II. Főtiszt. Jung Cseke Lajos udvari helyi-kerületi Főesperes.)

Tisztelt közönség! Azon időtől fogva, midőn az isteni Megváltó ajkairól elhangzottak a szeretetnek ezen szavai: „Engedjétek a kisdedeket hozzám jönni“, a kath. egyház mindig kedves és magasztos feladatának ismerte a népnevelést, annnyival inkább, mert erre amaz isteni parancs is kötelezte, hogy „Tanítsatok minden népeket“. S az egyház e feladatát mindenha igyekezett teljesíteni; ebből töltötte el a 19. százados életét. — A katakombák sötét üregeiben, a középkor zárdaiskoláiban, s az újabb kor fényesebb tantermeiben, mindenütt ott látjuk az egyház szolgáját, egyik kezében a kereszttel, másik kezében a könyvvel. Igaz ugyan, hogy már Cicero hangoztatta, hogy „nagyobb és jobb szolgálatot nem tehetünk a köztársaságnak, mintha tanítjuk és neveljük az ifjúságot, s az egyház már kezdetben az irgalmasság lelki cselekedetei közé sorolja: a tudatlanokat tanítani, még sem tagadhatjuk, hogy a népnevelés az újabb korban s legkivált jelen századunkban kezdett nagyobb dimenziókat ölteni. Hisz míg kezdetben egyes központi helyeken s csak egyszerű viskókban gyűltek össze az egyház hívó szavátat megértő jó szülők gyermekei, ma már minden jóra való községben, a templom után a legnevezetesebb és legszebb épület a népi iskola, mely a kormány üdvös és a kényszerűtől sem visszariadó intézkedése folytán csak úgy hemzseg a sok tanulni vágyó gyermektől. Ez utóbbi körülmény szülte meg e díszes épületet is. Mert köztudomású dolog az, hogy midőn kegyelmes Főpásztorunk Lőnhart Ferencz ő excja 1886-ban e nemes községet magas látogatásával szerencsétlenül, szemtanuja volt annak, hogy a régi iskola szűk és czélszerűtlen tanszobáiban mily sok tanulni vágyó gyermek van összezúfolva, megtette ama nagyszerű és sokak által megirigylet nyilatkozatát, hogy egy Lővétén építendő kath. iskola javára 2000 frtot adni kegyeskedik s később, midőn meggyőződött arról, hogy ezen szép összeg sem

elegendő a tervezett iskola fölépítésére, újabb 2000 frtnyi fejedelmi ajándékkal tette lehetővé czélunk elérhetését. És ime! ma már készen áll a díszes hajlék, a muzsák temploma, s nekem jutott a szerencse, egyházi áldással ez épületet magasztos hivatására felavatni, megáldani. És mi-ben álland ezen magasztos hivatás? Először is abban, hogy itt vallásos és erkölcsös nép neveltessék. A vallásos nevelés szükségét átláták a legnagyobb elmék lángeszöktől vezéreltetve. Bonaparte még mint consul belátta, hogy Isten nélkül az új világrend ép úgy felbomlik, mint a béke után so-várgó nép kívánatára a religiót jogaiba visszahelyezte. — Belátta később mint császár, hogy a religiónak felemelésére azon törvényhozók, kik tíz év óta millió embert áldoztak annak lerontására, üresen csengő szónoklatokkal alig lesznek rávehetők, azért a tények indokaihoz folyamodott. Minden melyé főtanácsa megkérdetett az oktatás és erkölcsiség állapotáról Franciaországban s a főtanácsok jegyzőkönyveivel kezében Portalis a közoktatási miniszter a törvényhozó testületnek ezt jelenté: „Tíz év óta az oktatók pusztában tanítottak, mert eszélytelenül kimondatott, hogy az iskolában nem kell a vallásról szólni. A gyermekeknek nincs semmi fogalmuk az Istenről, semmi ismeretök az igazságról és igazságtalanságról. Innét a szilaj és bárdolatlan erkölcsök, innét az elvadult nép. — Egész Franciaország az erkölcsiség és társadalom segítségével a religiót hívja föl. Rousseau, Voltaire, Robespierre és társaik kiragadván az épületnek sarkkövét, a keresztény nevelést, csak romokat készítettek, nincs oktatás nevelés nélkül, s nincs nevelés erkölcsen és vallás nélkül.“ S a miniszternek igaza volt, mert hisz mai napság is a társadalmi rendet felforgató gyászvitéztek, a kommunisták, socialisták, nihilisták honnan toborzák híveiket? A tanulatlan és vallástalan cöccselékből, azon sörpredékből, mely nem a vallás édes emlíőn növekedett s nem tanulta meg a békétürés, a kevéssel való meglegedés keresztény erényeit. És legújabb időben a még éretlen gyerköcznek mi adja kezébe az életet kioltó eszközt? a fejlődni kezdő leányzót mi vezeti a prostituczió barlangjába? Nem más, mint a társadalom vallástalan, ferde iránya. S ezen vétkes irányzat meggátolására a társadalmi rendnek vallásos és erkölcsös alaponi megszilárdítására kell hogy törekedjenek azon férfiak, kik e díszes hajlékban isteni küldetésüket mint tanítók fogják eszközölni.

Második főhivatása leend ez iskolának a minden jóra fogékony gyermeki szivekbe beoltani a hazafiság szent érzelmeit, itt kell hogy megtanulják a gyeage gyermekek szeretni a hazát, melyen kívül nincs számunkra hely, szeretni a földet, melyen ősapáink vére folyt, szeretni és ha kell védeni nemcsak azt a parcellát, mely munkája után neki élelmet ad, s mely telekkönyvileg nevén áll, hanem szeretni és védeni földtekénk azon részét, melyet magyar hazának nevezünk. Egy ezredév nemzetünk történelméből sok küzdelmet és az igaz hazafiságnak sok szép példát mutatja fel, mindezt hadd tanulja meg s lelkesüljön azokon e bércek közé szorított község népe is, hogy ha majd ismét nehéz napok következzenek e hazára, ne egy temetkezés felett álljon gyászban a nemzet, hanem az ér-

telem és hazafiság szülte győzelem három színű zászlójának lobogását bámulják a népek és nemzetek.

E két magasztos cél lebegett a nagylelkű Főpásztor szémei előtt, midőn ezeket áldozott ezen épületre, — ugyanazoknak legyen tehát melegágya az iskola. De legyen egyszersmind a hálának is kutforrása, hogy sok nemzedék áldva emlegesse a nagy Püspököt, kinek neve ne csak a hideg kőbe legyen bevésve, hanem a hálás szívek mélyében is vízhangozzék.

Én magam is a hála szavaival akarom e megnyitó beszédemet bezárni, midőn az elismerés koszoruját nyujtom azon férfunak, a község érdemes plébánosának, ki ezen iskolaépítést kezdeményezte, s lankadatlan buzgóságával sikerre vezette.

Sok kellemetlenséggel kelle megküzdnie, de ő ezeknek daczára sem lankadott, hisz nem az emberek elismerését kereste, hanem a gondjaira bizott ifju nemzedék szellemi művelődésének, erkölcsi nemesbülésének magasztos célja által vezéreltetett; s épen ezért én biztosítom arról, hogy majd tisztulni fognak a nézetek, s egy hálás utókor áldva fogja nevét emlegetni. Nem szabad késnem a hálával a ns. község világi előjárósága iránt sem, mert szemtanuja voltam annak, hogy a nagylelkű főpásztori adomány mellett is, mily sok és nagy fáradságra vala szükség, hogy a cél elérhessük, s az igen tisztelt előjáróság, különösen a községi jegyző Ráduly Sándor ur az ügy előkészítésében és véglegesítésében nem kimélt semmi fáradságot, hanem a cél magasztossága által sugalt buzgósággal tette meg mindazt, mi jog és munkakörébe esett. Továbbá az egyházközségi algonodnok és községi bíró urak derekas munkát végeztek akkor, a midőn a magasztos eszme színvonalára felemelkedni nem tudó népet a munka teljesítésére lelkesíték és a közvetlen felügyeletet gyakorolták.

Végül egy ily nagy munka végzésénél a magasabb hivatalok támogatását sem nélkülözhattük, s igaz hálával kell elismernem azt, hogy ugy vármegyénk érdemes és méltón tisztelt alispánja, mint e járás főszolgabírója soha egy perczig sem vonakodtak a nemes cél által indokolt intézkedéseket megtenni, hogy a félreértések által felidézett nehézségek megszűnjenek. Midőn mindezen tényezőknek szíves közreműködését hálásan megköszönöm, Isten szent nevében és Ft. Lőnhart Ferencz erdélyi Püspök Ur ő excájának kegyes megbízásából ezen iskolát megnyitom, s a közhasználatnak átadom, azon buzgó imával, hogy abban minél több nemzedék nyerjen erkölcsi tökélyesbülést, szellemi művelődést, s növekedjenek abban egyházunknak, és hazánknak hű, értelmes és szerető hívei és polgárai, s a nagy Jótévő, Erdélynek nagy nevű püspöke, az ezen épületre fordított ezereknek lássa minél dúsabb szellemi kamatait évek hosszú során át.

T Á R C Z A.

Őszszel.

*Hideg szellő jár a pusztá tájon
Sirva-ríva búsan, olyan fájón . . .*

*Csendes völgyből át kél a halomra;
Se íti, se ott nem lel nyugalomra.*

*Sárga levél hull a száraz ágról,
Némán regél eltiúnt botdógságról;
S megpihenvi le vágyik a földre
Őrök álom fátyolát felöltve.*

*Nehéz felhő hosszú sötét árnynyal
Napkeletről napnyugatra szárnyal.
Hosszu is a fájdalomnak utja . . .
Meddig vezet: a jó Isten tudja . . .*

*Zörgő haraszt zokogó panasza
A szellőtől lombját kéri vissza.
Szellő hallgat, rejteget az árok . . .
Árván tenni a legnagyobb átok! . . .*

*Gyászos felleg ül a vén hegy ormán,
Bínatában könnyeit le szórván;
Fuhász legény síró furulyája
Bucsi-dátát zengi utoljára . .*

*Kis bokorban nem zeng már az ének!
Vége szakadt a nyári regének;
S alig hangzik záradéku rája
Egy két akkord lágy-melódúja . .*

*Csak a gerle bugó nyögdelése
Csalogat még csendes pihenésre.
Az is elhat végkép, nemsokára;
S mély csalódás kél a nyomdokára.*

*Gyors pusztulás, sujtó végenyészet!
Végkép kihál az egész természet!
És ki eddig „örök tavaszt” hittem,
Végre látom: nincs maradás itten.*

F. G.

Hogyan lakodalmaznak a székelyek?*

A jobb sorsra érdemes székely nép, mely világverő Atilla közvetlen utódjának vallja magát, s melyet — Isten tudja, mely okon — góbénak is neveznek, már másfélszázredet megaladott idő óta ott nyomorkodik Magyarország fellegvára, — Erdély délkeleti részén, illetve a keleti s délkeleti Kárpátok alatt elterülő rónán s hegyes-völgyes vidéken.

Ez a nép, mely századok folyamán hősiességének annyiszor s annyi jelét mutatá, mely honszerелеmben ritkítja párját, mely közelismerés szerint a magyarnál is magyarább, ma is mint századokkal ezelőtt a legbensőbb odaadással csüng szűkebb hazáján s lankadatlan szorgalommal

* E leírás az osdalai székely menyegző képe, de a többi székely is hasonló ceremóniákkal tartja.

túrja, műveli az istenadta silány földcecskét, mely ma már annyira kis párczellákra van néhol feldarabolva, hogy mikor szántás-vetés alkalmával két ökröcskéjével keskeny szalagjának egyik végén megfordul, tartania kell attól, hogy a másik vége — felbillen. Hanem azért feltörött kérgestenyérrrel a szántás szavaként véres verejtékkel keresi még ma is sovány földében a kenyeret „mig vissza tér, oda, honnan vétették.“

Fáradhatatlan becsületes munkája közepette van aztán egy nap, melyen eltekint a reá nehezedett gondoktól, mikor szenvedéseit felejtván, arcának barázdái egy pár órára eltűnnek s mintha egy új világban ujja születte volna: örül, vigad, lakmározik, rangjához méltó „darádót“ csap, kurjongat és tombol, hogy ne mondjam: fittyet hány a világnak. S ez a nap édes szülötte fiának vagy leányának „első tisztesség tétele napja“, a menyegző.

Nézzük tehát, hogyan lakodalmazik a góbé! Lehetőleg hű képét igyekszem adni az első tisztességtétel egész lefolyásának, szívesen kérvén a kedves olvasót: találja bele magát ezen góbé ünnepélyességeibe, hisz a jó „vőfények“ a menyegzőben őt is „szívesen „lássák“, de meg el is várják“.

Miután a székely legény komisz kenyéren, komisz mundurban a „császárt“ kiszolgálta s három évi „riktáj“ után haza vetődik édes otthonja kémény nélküli alacsony kunyhócskájába, egyik legfőbb kötelességének ismeri, hogy a legközelebbi napok egyikén — esteli időben — „guzsalyosba“ (látogatóba) menjen egyetlen Juliskájához, kiszimatolandó: ha vajjon rendben van-e a szénája. Ha rendben találta a napbarnította jó Gyurka — legyen ez az ő neve — egyik következő estéa már másodmagával koczog az ajtón, hogy szép Juliskát hitese társának kikérje.

— Kipp-kopp!

— Tessék!

— Adjon az Isten jó estét kejeteknek!*

— Adjon Isten kejeteknek es! †

— Hát kejetek, hogy vadnak[‡] mind közönségesen?
— Jól vagyunk há' Istennek, köszönjük alásan kérdéseiket, hát kejetek es?

— Mű es jól vagyunk, há' Istennek, köszönjük alásan.

— Kerüljenek[§] elé s üljenek le kejetek!

— Köszönjük alásan.

E párbeszéd után jó Gyurkáék csakugyan elékerülnek s a háziakkal egyetemben kört formálva, az eléteit székre letelepednek.

Megkezdődik aztán a társalgás góbé nyelven, közönségesen az időjárásról, vagy pedig az azon napon végzett munkákról.

A kis szobát egy mennykő nagy székely kemence világítja meg. A fa nedvessége miatt sirva, sisteregve ég, bus accordokban kísérve a körüle ülők csendes beszédét. Társalgás közben Juliska oly frisen, mint tüzről pattant szikra, asztalt terít, gazd' uram nádmézezett pálinkát vesz elő, előbb maga iszik s illedelmes kínálás után a többiek is mind; majd gazd' asszonyom ökeme csengő nyelve pendül meg, hogy kerüljenek elé az asztalhoz egy kis tu-

rós csuszás puliszka[‡]) elköltésére. A mi annak rendi szerinti ismételt nógatások után meg is történik.

A rövid vacsora végeztével jó Gyurkánk ott levő legény barátja adja elő odamenetlünk célját, kiokoskodván, hogy jó Gyurka Isten kegyelméből a szülők belegyezésével Juliskát szemelte ki élete kedves párjává, kit is a leendő „hites életre“ ezennel ünnepélyesen kikérnek. „Mín ha Isten es úgy akarja, mű az ő szent akaratjának nem mondunk ellene“, mondja házi gazd' urunk s ezen actussal az eljegyzés megtörtént.

Ezután néhány napra, bevett szokás szerint egy hétre következik az eljegyzésnek tényekkel való megpecsételése: a mátkaság. Ez abban áll, hogy a „legényes ház“ részéről megjelenik a „leányos háznál“ három-négy pár ember, kikre utóbbi helyen körülbelől annyian várnakoznak. A szokásos elfogadás és székelyes vendégszeretet után az első vőfény Juliskát másodizben is kikéri. Nyomban a kikérésre következik a gyűű-váltás. A mennyasszony vőlegényének gyűrűt s ajándékul szép selyem „keszkenyőket“ ad; utóbbiakban a vőfényt is részesíti. A vőlegény emez ajándékokat a gyűrűn kívül egy néhány forinttal viszonozza. — Ezek után következik a parafernum — ke-lengye, nászhozomány — megbecsése s összeírása.

— Folyt. köv. —

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **Iskola felszentelés Lövétén, 1888 november 11-én.** Nagyon szép ünnepély folyt le Lövétén folyó hó 11-én a palotaszerű új iskola felszentelése alkalmával. Az iskola felszentelését Főtisztelendő Jung-Cseke Lajos kerületi főesperes mint püspöki biztos végezte, nagyszámu intelligencia és ügybarát jelenlétében. (Beszédét lásd lapunk más helyén. Szerk.) Ünnepély végével a papi lakba vonultunk, a hol 32 személyre terített ebéd vára-kozott ránk. Ebéd alatt nagyon szép és magyaros zamatu pohárköszöntők mondtak király ő Felségére és felséges családjára, erdélyi Püspök Lönhárt Ferenc Exájára, mint Lövéte hitközség halhatatlan emlékü fejedelmi Jóltevőjére, a vármegye alispánjára, kerületi főesperesre, helybeli plebánosra, nagyságos Andrásy István apát-kanonok Lövéte hitközség nagy szülöttjére, Lövéte község népére, stb.

Lövéte hitközsége büszke lehet új iskolájára, mert arról maga az alispán is azt mondá, hogy ilyen a vármegyében több nincs. Itt igazán látszik Lönhárt Ferenc Püspök Urunk fejedelmi bőkezűsége. Látszik, hogy a kerületi főesperes, mint püspöki biztos, helybeli plebános és előjáróság felvigyáztak az iskola építésére. Nagyon megható volt az ünnepélyen az a jelenet, a midőn helybeli plebános fölolvásásának a következő részletét hallottuk: „És most uraim, nagyérdemű hallgatók! Egy kép elé vezetem én önöket mindnyájan. Ez a kép be van lepellel takarva, de én azt kívánom, hogy hulljon le arról a lepel, hogy szabadon és nyíltan láthassák azt a képet, a mely Lövéte

3. A „turós csuszás puliszka“ kifejezést nem ismerjük, s aztán „leány kőröket“ alig hiszünk, hogy éppen puliszkával kínáljanak, akkor mikor már „mézes pálinka“ is van, jelöl annak, hogy a legények szándékáról előleges tudomással bírnak. Szerk.

* Kejetek = kijetek = kendtek = kegyelmetek. Szerk.

† Es = is. Szerk. ‡ Vannak. § Jöjjenek előre. Szerk.

nemes hitközségnek halhatatlan emlékü nagy jöltevőjét, a lövétei iskolás gyermekek jóakaróját, a nagy nevű Főpásztor, Apostoli Fejedelmet, Nagyméltósága Lőnhart Ferencz erdélyi Püspök urunkat ábrázolja. Ő az a ki kimondotta a „legyen“ szót ezelőtt két évvel ezen diszes iskolára nézve. Ő az, a ki 4000 frtot áldozott uradalmi saját pénztárából ezen diszes iskola építésére. Ő az, aki a közel mult négy év alatt Lővéte nagy község iskolájának, tanügyének fölvirágzására 5000 frtnál többet áldozott saját pénztárából. Azt a nagy jötevőt ábrázolja ez a kép, a ki igazán szerette és szereti lövétei kedves hiveit, s nem kíván, nem ohajt jó szíve Lővéte hitközség népétől és annak iskolába járó gyermekeitől mást, mint viszonszeretetet, és azt, hogy ezen diszes iskolában nevékedjenek az egyháznak buzgó hivei, Felsőes Királyunknak hűséges alattvalói, édes magyar hazánknek jó fiai, leányai. Ez a kép itt az iskolában lesz elhelyezve, hogy ugy a jeleni, mint a jövő nemzedék, mikor e képet szemléli, hálával emlékezzék a nagy jötevőre, a kit e kép ábrázol.

Amint lehullott e sorok olvasása közben a lepel a főpásztori képről háromszoros harsány éljen hangzott el a nagy publicum ajkáról. A képet Lukács Sándor székely udvarhelyi főgymnasiumi rajztanár készítette. Nagyon jól el van találva.

Szép emlékekkel és azon hő ohajjal távoztunk el ezen ünnepélyről, hogy a jó Isten éltesse sokáig és tartsa meg kegyes Főpásztorunkat, a kinek egyedüli boldogsága és öröme abban van, hogy másokat boldogítson és a muzsáknak fényes templomokat emeljen.

Opra Lajos s. k.
h. karácsonfalvi lelkész

— **Lourdi szobor és barlang megáldás** Csik-Szentkirályon, 1888. November 25-én. —

Csik-Szentkirály róm. kath. község hitéletének alig volt valaha meghatóbb és lélekelőbb mozzanata, mint a lourdi szeplőtelen fogantatás szobrának és barlangjának megáldási ünnepélye, mely hiszszük e hitközség lelki világán — jótékony és áldásos hatásaiban soká és maradóan fog visszhangzani.

A lourdesi szobor és barlang megáldási ténye igen változatos program szerint történt s minden pontjában gyönyörű sikert aratott.

A hitek megelőző vasárnap a szószékről figyelmeztettek az ünnepélyre. Már a „Rózsafüzér“ társulat tagjainak és ugyan a társulati fehérbe öltözött leánykáknak a község minden részéből az ünnep reggelén első harangzás után összegyülekezve a templomba való bevonulása zászlók alatt és a „Máriát dicsérni hitek jöjjetek“ szép ének éneklése mellett nem maradt hatás nélkül. Mit leginkább igazol a megjelent hiteknek a szokottnál nagyobb száma.

A meghatottság és lelkesedés a sorrendben vett szerténykedések szerint mintegy fokonyként érezhető és látható vala.

A szobor és barlang leleplezése, az „Egészen szép vagy Mária“ énekek felváltva való éneklése; a megjelenés történetének hű előadása; a megjelenési csodás eseménynek megható és élő csodák által való igazolása a helybeli plébános ur által; a szobor és barlang megáldási ténye, s főleg a megáldási tény után Mélt. Buzás Mihály

Alcsik-Kászon ker. főesperes Ur által szónokihev-és lelkesedéssel tartott, mélyen átgondolt, melegen átértzett tartalomdus beszéd, melyben a miénk lágymelegségével, s a szeplőtelen fogantatást megtámadó s bennünket képmádóknak gunyoló elleneinkkel szemben a szentírás szent atyák: Sz. Agoston, Bonaventura, Bernard, Liguri stb. Alfons stb. alapján megdönthetetlen bizonyítékokkal tüntette fel a kath. tan idevonatkozó csalhatatlan igazait, a Máriához esdő fohász a beszéd végén majd a kis lányka által a társulati koszorúnak átnyújtása a „Szeplőtelen Szüz“nek, mindmind a meghatottságnak oly fokonyként emelkedő jelenetei valának, a melyeket csak érezni, de leírni nem lehet.

Itt a könnyek valának legcsalhatatlanabb tanui a jelenlévők lelkivilágán átvonult érzelem-hullámoknak.

A Te Deum-ot meghatottabban és lelkesültebben alig énekeltek mostanában a hitközség lakói.

Különben a barlang egyszerű utánzata és a szobor hűsége a művész ügyességére vall. A szobor épen azon pillanatot jeleníti meg, midőn azt mondá a Sz. Szüz Bernadettenek: „*En vagyok a szeplőtelen fogantatás.*“

A szobrot a barlanggal együtt Fraiden János küldte (Waidhofen a/d. Ybbs Alsó-Ausztriából) 150 frtért, a szállítási költséget, (mely Udvarhelyig 37 forint) ide nem számítva.

De hálátlan lennék, ha itt is köszönetet nem mondanék a megáldási ténykedést oly készséggel végző ker. főesperes ur ő méltnak, ugyszintén azon nemes lelkeknek, kik a szobor és barlang beszerzéséhez hozzájárultak. — A szeplőtelen fogantatás legyen jutalmak! Isten szeplőtelen sz. szülője légy menedéke a te népednek, mely nálad oltalmat és pártfogást keres!

Salve, o clemens, O pia, O dulcis Virgo Maria!

V. M.

— **Nyilvános köszönet.** Az 1886. évi okt. 23-ika szomorúan emlékezetes a székelykereszturi róm. kath. egyház történetében. Ekkor esett meg ugyanis, hogy a kevéssel azelőtt újra meszelt templom egyik mellékoltára ismeretlen okból támadt tűz martaléka lett. Az így károsult s jövedelmi forrásokban nagyon is szűkölködő szent hajlék fogyatkozásainak helyreállítására kegyes adományok gyűjtéséhez fogtam, minek áldásos gyümölcse: hogy ma hála Istennek s Isten után a kegyes adakozóknak — a templom belseje szépen újra van meszelve, a leégett nagyon egyszerű oltár helyén pedig egy meglepően szép új oltár köti le a belépő figyelmét. Halátlanság lenne fel nem említenem, hogy ezen a maga nemében remek s hiveim tettségét teljes mértékben kiérdemelt új oltárt Udvarhely genialis festőművésze: Hermann György olcsón 240 frt. árban, művészi eleganciával construalta.

Ezen öröndetes tényeket röviden felsorolván, már csak azért is, hogy a kezemre adott pénzről a nyilvánosság előtt is beszámoljak: a következőkben hálás szívvel ígatom ide az áldozat mennyiségének feltüntetésével — az Isten házának diszéért buzgolkodók neveit: . . . h . . . 15 frt. 33 kr., Szenkovics Miklós 2 frt., Kábdebó István 2 frt., Kábdebó Antal 2 frt., Vitályos Gergely 1 frt., Papp Ödönné 10 frt., Lengyel Samuelné 1 frt., Lengyel László 1 frt., Kábdebo Ottó 1 frt., Szél Géza 1 frt., Bedő Dénes

50 kr., Ajvász Kristóf 1 frt., Szabó József 50 kr., Katona István 20 kr., Br. Kemény Béla 1 frt., Pap János 2 frt., Jaeger József 2 frt. Br. Gamerra Gusztáv 5 frt. 83 kr., Dombrádi Gyuláné 2 frt., Lengyel Roza 2 frt., Borbély Samuel 50 kr., Varga Ferencz 5 frt. 33 kr., Pap Ödön 10 frt., ifj. Jakab István 2 frt., Temesvári Miklós 5 frt., Vegler Gyula 1 frt., Gr. Haller József 10 frt., Gombos Samu 30 kr., Gyarmati Dezső 1 frt., Bálint Lajos Mindszenti plébános 5 frt., Póol K. János zárdafőnök 2 frt., Andrásy István apátkanonok 10 frt., Br. Szentkereszty Anna korábbi gyűjtése 27 frt., újabb adománya 10 frt., egy játszó társaság gyűjtése 7 frt. 81 kr. Szenkovics Miklósné 2 frt., Kazacsai Miklósné 1 frt.

Jutalmazza az Isten testi és lelki áldással mindnyájukat! Székely Keresztur, 1888. nov. 27.

Oláh Antal, r. k. lelkész.

Irodalom.

— **Irodalmi értesítés.** Van szerencsém a mélyen tisztelt illető olvasó közönséget értesíteni, hogy a következő című munka: „**Vasárnapi és ünnepi egyházi beszédek. Újév napjától adventig**“ a sajtó alól már kikerült és azoknak kik azt megrendelni szivesek voltak, decz. 9-én kezdve a megrendelés idejének sorában el fog küldetni. Ára a munkának, mely 644 lapra terjed, 3 frt. o. é. Megrendelhető *erga sex sacra ad intentionem dantis legenda* is. Borbánd, 1888. nov. 30-án. Veszely Károly.

— **Irodalmi jelentés.** „*Dán- és svédországi utam*“ című kedélyes utleirati munka megrendelésére felhívást bocsátott ki Wosinsky Mór apari plébános Tolnamegyében. Ugyan-e szerzőtől nemrég jelent meg „Keleti utam emlékei“ című műve, melynek első kiadása néhány hó alatt teljesen elkelt s most 2-ik kiadásban van sajtó alatt. E ritka felkarolás képezi a legszebb ajánló levelet szerzőnek oly mulattatva tanulságos utleirati munkáihoz, melyeket mi is a közönség meleg pártfogásába ajánlunk. Az első munka ára bérmentesen küldve 80 kr., a második 1 frt 50 kr. vagy megfelelő intenciók. Apar (Tolnamegye), 1888. november hó. Wosinsky Mór, plébános.

— Beküldetett: „**Jus Ecclesiasticum**“ stb. Irta Demkó György. Eger. 1888. II-ik kötet. 598—1060 lap. Ára 3 frt 20 kr. E jeles művet az első kötet megjelenésekor már kellőleg méltattuk.

— „**Zárbeszéd**“, melyet az egri egyházmegyei papság nyugdíj-intézete ügyében 1888. okt. 23-án Egerben tartott közgyűlésen mondott nagyméltósáru s főtisztelendő Dr. Samossa József, v. b. t. t. egri érsek ur ő excellenciája. — Eger 1888. — Őszintén sajnáljuk, hogy lapunk szűk korlátok közé szorított terén nem közölhetjük ezen terjedelmes és nagybecsű művet.

— „**Mária Dalok és Legendák**.“ Irta Rudnyánszky Gyula. Bu-

dapest. 1888. A szerző tulajdona. 192 lap. Kiállítása igen csinos s tartalma lélekemelő.

— Megjelent: „**Katholikus hitoktatás**.“ Havi folyóirat. III. évf. II. szám. Szerkeszti és kiadja Fonyó Pál Sükösdön [Pestmegye.] Ára: egész évre 3 frt., fél évre 1 frt. 50 kr.

— „**Borromaeus**.“ kath. hitazonoklati havi folyóirat, III. évf. 1-80 füzet. Szerkeszti és kiadja Horváth Lajos győr-újvárosi plébános. — Ára egész évre 4 frt, fél évre 2 frt., negyedévre 1 frt.

— „**Házi Közlöny**.“ Folyóirat. I. évf. 21-ik szám. Szerkeszti Záray Ödön Aradon. — Ára: egy évre 3 frt., fél évre 1 frt 50 kr.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Jótekonyság:** Püspök Ur ő nagyméltósága a sepsi-szentgyörgyi templom új orgona költségeire 100 frt. méltóztatott legkegyelmesebben adományozni.

— **Személyzeti.** Fábian Sándor kanonok, gymnasiumi és finőveldei igazgató és Pál István gymn. tanár a központi hittanár vizsgáló bizottság rendes tagjaivá; Steinicz Ede papnőveldei lelkiigazgató pedig póttagjává nevezettek ki.

— **Fiui hódolattal vettük** püspök urunk ő nmlgának legújabb III. számú főpásztori körlevelét, melyben közölve van XIII. Leo pápa szentséges Atyánk rendelkezése az év utolsó napján, mint a jelen pápai jubileumi évet bezáró napon tartandó ünnepélyességre nézve, mihez tartás, továbbá ugyan szentséges Atyánk gyönyörű breveje Lavigerie karthágói és algieri bibornok-érsek ő eminentiájához a rabszolgakereskedés megszüntetése érdekében tudomásvétel végett; ezután tudomására hozatik a megyei összes lelkészi és intézeti hatóságoknak a m. k. pénzügyminiszter ur azon rendelete, melylyel a magy. orsz. közp. takarékpénztár által kibocsátott 4¹/₂ százalékkal kamatozó záloglevelek a közigazgatás minden ágózatában üzleti biztosítékul és bánatpénzül elfogadhatónak nyilvánította; végre a megyei papság figyelmébe és minél szélesebb körben való terjesztésre melegen ajánlatnak P. Angelikus, trapp. szerz. atyának vallásos irod. vállalatai, főleg pedig az általa szerkesztett „Legsz. Rózsafüzér királynéja“ cz. jeles folyóirat.

Szerkesztői üzenet.

— **H. A. urnak.** Budapest. Az érdekes ismertetést szívesen vesszük s fogjuk közölni lapunkban.

— **F. Sz. L. urnak.** Budapest. Bármely irányú irodalmi munkáságának lapunk hasábjai tárva-nyitva állanak. Sok üdvözlét! —

— **Többeknek.** Ismételtén egy kis türelmet kérünk; rendre rákerül a sor mindenké. Egy iv hetenint nagyon kis territorium annyit buzgalommal szemben. —

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TODOR JÓZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, PAL ANTAL, PAL ISTVAN, STRAUBERT ÖDÖN.

Nyomatott Papp és Ferdinándnál a püsp. lyc. nyomdában Gyulafehérvárt.